

avstrijski učitelj, privezan na uzdo tirana Kalteneggerja, tega Opekinoga mojstra v morečem ozračju starega sistema!

Ako misli Opeka tako, misli popolnoma napačno! Mi hočemo, da dr. Opeka zapusti svoje mesto! Tako zadoščen je naj dá Potokarju in nam vsem! Mi ga za nadzornika sploh več ne smatramo! Sklenili smo, da se od njega ne damo več nadzorovati. Ako se prikaže v kako učilnico, pojdemo iz nje! Opeka nas ne bo več nadzoroval! Njemu je podpisal dekret stari sistem zatiranja, a tak podpis sedaj nima več veljave. Za nas c. kr. deželni šolski nadzornik dr. Mihael Opeka več ne eksistira! Stran s senco preteklosti! —

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz naše Zaveze.

Na brzojavni pozdrav, ki sem ga v imenu Zaveze jugoslovanskega učiteljstva poslal regentu Aleksandru, je došel ta brzojavni odgovor v slovenskem jeziku:

Beograd, dne 19. decembra: Plijonirjem naše kulture, ki so na Slovenskem dosegli tako krasne uspehe in ki so poklicani, da vzgajajo naš svobodni narod v duhu napredka in človečnosti, se iskreno zahvaljujem za poklon ter pošiljam slovenskemu učiteljstvu ter mili slovenski deci svoje presrečne kraljevske pozdrave! — Aleksander.

S tem obveščam vse Zavezino članstvo o tem odgovoru!

L. Jelenc, predsednik.

Poziv vsem okrajnim učiteljskim društvom.

Vsa v Zavezi včlanjena okrajna učiteljska društva nujno pozivljamo, da povabijo na pristop v svoje društvo zlasti vse ono učiteljstvo svojega okraja, ki še ni doslej v stanovski organizaciji!

Vodstvo Zaveze.

Vsem Zavezinim društvom!

Zavezina društva le počasi plačujejo Zavezi članarino. Ob koncu leta smo; ali le nekatera društva so storila dosedaj svojo dolžnost; večina je na dolgu še vsesletno članarino, nekatera so jo poravnala le deloma. Prosimo, da storijo blagajniki svojo dolžnost in urede čimprej to zadevo, ker mora tudi Zaveza poravnati svoje obveznosti.

Vodstvo Zaveze.

Nabiralne pole.

Zavezinim društvom smo poslali v začetku tega meseca po več nabiralnih pol za naročnike na Zavezine liste izven učiteljskih vrst. Nekatera društva, oziroma šolska vodstva so že vrnila pole. Uspeh je ponekod jako lep. Nekateri tovariši in tovarišice so pridobili mnogo naročnikov za »Zvonček«. Posebno so se odlikovali učiteljice in učitelji deklishe in deške ljudske šole v Kranju, ki so pridobili 52 naročnikov za »Zvonček« med šolsko mladino II., III. in IV. razreda. Pospnemanja vredno! Vsem vrlim tem in drugim tovarišem in tovarišicam izrekamo za njih trud iskreno zahvalo!

Vodstvo Zaveze.

Društvene vesti.

+ Članom Vdovskega društva. Blagajnik sporoča vsem članom: Ker neredno posluje poštno-hranilnični urad na Dunaju, je Vdovsko društvo odpovedalo čekovni račun. Zato društveniki ne dobe položnic in naj plačujejo članarino po poštinih nakaznicah, dokler ne začne poslovati poštno-hranilnični urad v kraljevini SHS. Za dostavljanje naj priloži vsakdo 20 vinarjev.

+ Pedagoško društvo v Krškem je odpisalo dne 15. t. m. regentu Aleksandru nastopno brzojavko:

Ob priliki svečane proslave zgodovinskega dogodka ujedinjenja naroda SHS pod slavno dinastijo Karadjordjevičev pošilja Veličanstvu Vašemu očetu in našemu gospodarju kralju Petru I. in Vaši kraljevski Visokosti v imenu organizovanega učiteljstva krškega okraja vdanostno izjavo.

Pedagoško društvo v Krškem.

Dragotin Humek, Leop. Levstik, t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Na to brzojavko je dobilo Pedagoško društvo ta-le brzojavni odgovor:

Beograd, 20. decembra: Sporočam vam iskreno zahvalo in pozdrav Nj. Veličanstva kralja Petra in Nj. Veličanstva prestolonaslednika Aleksandra za Vašo iskreno, narodnega čuta prevzeto pozdravno brzojavko po najvišjem nalogu šef dvorne kancelarije — Balužić.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj. Sklicujem s tem občni zbor na Sv. Treh Kraljev, dne 6. januarja 1919, ob 10. uri dop. v celjski okoliški šoli z nastopnim

dnevni redom: 1. Zadnji zapisnik. — 2. Poročilo o tekočih aktualnih društvenih in organizacijskih zadevah ter poročila društvenih funkcionarjev. — 3. Nove volitve. 4. Predlogi. — Gotovlje, dne 23. decembra 1918. — Franc Brinar, t. č. predsednik.

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor dne 10. novembra t. l. v Gornjem Gradu. Po pozdravu, kjer je izrazil svoje posebno veselje, da se vrši ta skupščina prvič v svobodni Jugoslaviji, je prečital tov. predsednik došle dopise in nato poročal o dopolnilnih zapiskih društv. spominske knjige ter o uredbi društv. spisov po dotičnih kategorijah. Nato je razpravljaj tovariš Krajinč kot blagajnik o društv. denarnem stanju. Navzoči člani so plačali članarino (po 12 K za osebo) za drugo polletje; ostali društveniki se pa nujno prosijo, da store to nemudoma, ker bi sicer blagajnica ne mogla izplačati svojih obveznosti napram Zvezi in Zavezi za leto 1918.

Društveni računi so bili v najlepšem redu in tovariš blagajnik je dobil oprostilo. Nato je poročal predsednik o let. jesenskem zborovanju Zavezine delegacije v Ljubljani, katero poročilo se je odobrilo. Na predlog tov. Pulka je bil soglasno sprejet stari odbor; sprejel se je nato tudi Pulkov predlog, da bi se naj naročile vse šole v okraju na Hrvatsko Matico in pa Hrvatski pedagoški-književni zbor. Tovariš Kocbek je predlagal, naj bi učiteljstvo pri vsaki šoli spisovalo krajevno kroniko z ozirom na razne sedanje dogodke, kar se je tudi z odobravanjem sprejelo. Gornjegrajsko učiteljsko društvo bi imelo praznovati letos 30 letnico svojega obstanka, katera slavnost se je pa morala preložiti na poznejši čas. Koncem zborovanja je prijavila svoj pristop v društvo učiteljica v Gornjem Gradu, tovarišica Marica Veninškova. Živela! — Prihodnje zborovanje se vrši spomladi 1919. — Fina Bizjakova, zapisničarica.

+ Učiteljsko društvo za ormoški okraj objavlja izkaz prispevkov za vojni pomožni sklad Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem, in sicer za drugo polovico leta 1918. Darovalo je: 1. učiteljstvo Ormož - okolica K 125:35; 2) učiteljstvo Hum 67:60; 3) učiteljstvo Središče 126:46 K; 4) učiteljstvo Sv. Bolfenk 76:76 K; 5) učiteljstvo Sv. Miklavž 97:14 K; 6) učiteljstvo Svetinje 50:30 K; 7) učiteljstvo Runeč 65:00 K; 8) učiteljstvo Sv. Tomaž 100:48 K; 9) učiteljstvo Sv. Lenart 55:72 K; 10) učiteljstvo Velika Nedelja 58:37 K. Učiteljstvo vseh 10 šol malega ormoškega okraja je torej skupaj darovalo 823:18 K. — Ker pa je učiteljstvo ormoškega okraja že prej za 1. četrtletje 1918 darovalo 118:05 K, a za 2. četrtletje 191:58 K, znaša vsesletni prispevek 1132 K 81 v. S tem je tuokrajno učiteljstvo brez vsake izjeme poravnalo do zadnjega vinarja vse prispevke v izmeri, kakor jih je določila delegacija štajerske Zveze ob Veliki noči 1918. V »Učiteljskem Tovarišu« z dne 13. decembra t. l. objavlja Konjiško učiteljsko društvo tozadevni izkaz prispevkov. Tam izkazani znesek 145 K se nam vidi za velik konjiški okraj tako majhen, da pač gotovo ne odgovarja delegacijskemu sklepu štajerske Zveze, po katerem plača vsak organiziran učitelj 1:5 odst. (ozir. v 1. plačilnem razredu 2 odst.) od vsesletne vojne draginjske doklade za 1918. — Iz drugih okrajev pa sploh še ni bil objavljen noben tozadevni izkaz. Razmere so po vseh okrajih na Štajerskem približno enake in ako se učiteljstvo v enem okraju pokori sklepu svoje organizacije, se mora pokoriti tudi v drugih okrajih. Treba samo, da posamezna učiteljska društva povsod postopajo agilno in vkljub pojavljajočim se težkočam neizprosno in vztrajno. Potem gre! Dokaz temu ormoški okraj! Ako drugi okraji tega ne store, se nam morajo poslani zneski vrniti, zakaj enaka pravica vsem!

+ Učit. društvo za ptujski okraj ima 9. januarja 1919 ob pol 11. uri predpoldne občni zbor v okoliški šoli v Ptuj. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Dopisi. 3. Poročilo tovariša Lešnika M. o ustanovitvi knjižničnega fonda. 4. Volitve predsednika in odbora. 5. Tajniško in blagajniško poročilo. 6. Predlogi. — Obilne udeležbe, posebno od tiste strani, ki do zdaj ni imela smisla za svojo organizacijo, pričakuje — odbor.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj ima glavni občni zbor v nedeljo, dne 5. prosinca 1919, ob 10. uri dopoldne v laški okoliški šoli po sledečem vzporedju: 1. Dopisi in društvene zadeve. 2. Letno poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitve novega odbora. 4. Volitev dveh računskih preglednikov. 5. Razgovor o novih razmerah. 6. Slučajnosti. Odbor pričakuje, da se udeležbi zborovanja vse zavedno okrajno učiteljstvo v pravi stanovski slogi sebi — šoli in narodu v korist!

Anton Gnus na Dobu.

+ Kozjansko učiteljsko društvo. Učiteljstvo kozjanskega okraja je darovalo od vojnodraginjskih doklad za učit. podporni sklad znesek po 678 K 86 v. — Na posamezne šole v okraju se razdeli ta vsota takole: 1) Buče: Pečnik Vekoslav 25 kron, Volavšek Ladislav 18 K, Arzenškova Ljud. 2 K; skupaj 45 K. 2) Dobje: Knaflič R. 45 K, Serbah Iv. 24 K, Bitencova Ana 14 K, Podlesnikova Franica 19:08 K, skupaj 10:08 K; 3) Koprivnica: — ; 4) Kozje: Ivanuš Rob. 10 K; 5) Olimje: Firm Stefan 34:20 K, Firmova Irena 14:58 K, skupaj 48:78 K, 6) Pečice: — ; 7) St. Peter: Moric Emerik 10 K, Gostinčar Fr. 10 K, Gherbasova Ivanka 5 K, Zolgarjeva Roza 4 K, Kokotova Ljudm. 2 K, Hočevarjeva Milka 1 K, skupaj 32 K; 8) Pilstanjan: Grmovšek Miloš 38 K, Stanifer Fr. 24 K, Vrečkova Cilka 16 K, Bertholdova Kristina 10 K, skupaj 91 K; 9) Podčetrtek: Lovrčec Franc: 45 K, Jerin Vojteh 42 K, Kobale Karel 30 K, skupaj 117 K; 10) Podstreda: Majer Drago 38 K, Potočnik Ante 32 K, skupaj 70 K; 11) Polje: Gradišnik Anton 2 K, Gradišnikova Viktorija 2 K, skupaj 4 K; 12) Prevorje: Setinc Franc 45 K, Cerjakova Zinka 15 K, skupaj 60 K; 13) St. Vid: — ; 14) Virštanjan: Jordan Iv. 42 K; 15) Zagorje: Lovše Ivan 42 K, Gnušova Amalija 15 K, skupaj 57 K. — Iz tega izkaza je razvidno, da je zadostilo Zvezinemu sklepu, po katerem je bilo treba odati 1 in pol odstotka, 20 učnih oseb tuk. okraja popolnoma; 12 učnih oseb je prispevalo manj, 4 pa nič. — Vsem zavednim darovalcem izreka najlepšo zahvalo — M. Grmovšek, t. č. predsednik.

Društvo „Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks“.

Mnoga vprašanja, ki smo jih prejeli od slovenskega učiteljstva in od članov našega društva so nas napotila, da podamo nastopno važno izjavo.

Društvo »Selbsthilfe« smo ustanovili pred 23. leti kot nepolitiško dobrodelno društvo. Ves čas svojega obstanka je delovalo in stremelo društvo za tem, da je prilitelo ob smrti rodovinskega očeta po možnosti z izdatno in hitro podporo na pomoč učiteljski rodovini v vsej deželi brez razlike narodnosti. Tako smo delovali doslej, tako hočemo postopati tudi v prihodnje. S politiko se društvo ni bavilo nikdar. Politiški prevrat na Štajerskem ne bo na naše dobrodelno delujoče društvo imel nikakršnega vpliva. Kakor doslej bomo postrežljivo prijateljsko in kolegijalno občevali tudi v prihodnje s svojimi društvenimi člani. Razmerje našega društva do naših slovenskih društvenih članov ostane neizpremenjeno. Nasprotno pa pričakujemo prav zanesljivo, da bodo tudi slovenski društveni člani, kakor tudi vse slovensko učiteljstvo ohranili v prihodnje dobrodelnemu našemu društvu svoje zaupanje, da ostanejo zvesti njegovi člani in ohranijo svoje razmerje do našega društva neizpremenjeno. V to pomozi Bog!

Gaishorn, dne 10. decembra 1918.

Julij Eichmeyer, s. r. Ivan Slana, s. r. tajnik. načelnik in blagajnik.

Društvena člana Adolf Ganscheg, meščanskošolski ravnatelj v Brucku in Ernest Nagele, šolski voditelj v Dürnsteinu, sta umrla (3. X. in 7. XI. 1918). Zato morajo člani za ta smrtni slučaj plačati meseca decembra po 4 K, obenem opozarjamo na to, da se mora v mesecu januarju plačati prispevek za rezervni zaklad in o pravilni prispevek. Prvi znaša kot doselej 2 K, drugi se je moral zaradi tega, ker se je vse podražilo, zvišati na 3 K, tako da znaša ves letni prispevek 5 K. Za čekovno knjižico se mora poslati 1 K. Pristojbina za sporočilo vsakega posameznega slučaja znaša 1 K.

Gaishorn, v decembru 1918.

Društveno vodstvo.

Kronika.

= Iz Jugoslavije. Rekonstruirani kabinet je sestavljen tako: predsedstvo: dr. Stojan Protić; njegovo namestništvo: dr. Anton Korošec; zunanje stvari: dr. Ante Trumbić; notranje stvari: Svetozar Pribičević; vojna general: Račić; prosveta: Ljuba Davidović; finance: dr. Momčilo Ninčić; pravosodje: dr. Marko Trifković; verstvo: dr. Tugomir Alaupović; železnice: ing. Marko Vulović; poljedelstvo: dr. Živko Petričić; prehrana in obnova: Miloje Jovanović; javna dela: Miloš Kapečanović; gozdarstvo in rudarstvo: dr. Mehmed Spaho; socialna politika: Vitoimir Korać; pošta in brzojav: dr. Edo Lukinić; priprava za konstituantno: dr. Albert Kramer; zdravstvo: dr. Uroš Krulj; brez listnice: Miloslav Rajčević (Črna go. ra.) V ministrskem svetu je bilo sklenjeno, da se bodo odslej poslaništva in kon-

zulati nazivali uradno: poslaništva in konzulati države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nadalje je sklenil ministrski svet, da se določi kot državna zastava kraljevine SHS trobojnica s horizontalno razvrščenimi barvami, in sicer tako, da bo zgoraj modra, v sredi bela in spodaj rdeča. Državni grb bo bel dvoglavi orci z naprsnim ščitom, razdeljenim na dvoje polj. Goreenje, večje je zopet razdeljeno na dvoje polj. Na desnem belem je rdeč križ s štirimi S (srbski grb). Leva polovica ima šahovsko ploščo belorodeče barve, razdeljeno na 20 štrikotnikov (hrvatski grb.) Dolenje polje kaže grb stare Ilirije (Slovenije), namreč na modrem polju bel polumeseč, obrnjen navzgor in med njegovima krajcema peterožarno zvezdo. Prej omenjena zastava označuje državnost in se naj izobeša na vseh drž. in deželnih poslopijih ter na vojnih in trgovskih ladjah. Ministrski svet je nadalje sklenil, da se na vsem ozemlju kraljevine SHS proglasi ravnopravnost latinice in cirilice ter da se vse meščanske in ustavne pravice kraljevine Srbije razširijo tudi na vse drugo ozemlje Jugoslavije. Vse te sklepe ministrskega sveta mora odobriti državni svet. — Delegacija za mirovno konferenco je izvoljena. Načeloval ji bo Nikola Pašić. Člani delegacije so: dr. Trumbić, dr. Žolger in poslanik v Parizu Vesnić. Kot svedovalci s pravico glasovanja so jim dodeljeni: dr. Smodlaka, dr. Rybač in Mato Bošković, bivši srbski minister v Londonu. — Z ozirom na izpremembe v sestavi skupne vlade je odstopila tudi Narodna vlada SHS v Ljubljani. Ker so sedaj resorti za prehrano, finance, promet in narodno branbo skupni, odpadejo funkcije naslednjih poverjenikov: dr. Tavčarja (prehrana), dr. Kukovca (finance), dr. Pestotnika (promet) in dr. Lovra Pogačnika (narodna branba).

= Naše sedanje naloge. Pod tem naslovom razpravlja v »Slovenskem Narodu« prof. P. Pestotnik, poverjenik za promet in eden najboljših naših sokolskih delavcev, o naših sedanjih najnujnejših nalogah, ki naj ustvarijo v Jugoslaviji s preporednim delom nov tip etičnejšega človeka. Nekaj odlomkov iz te tehtne razprave, ki so za nas najvažnejši: Bivši državni opravičeno očitamo nenravnost in smo ji v svoji notranjosti že davno pred vojno odrekli pravico do življenja: bila je brez načelne in znanstvene kulture smeri. Besedilo zakonov je bilo še dosti moderno, predpogovori za duševni razvoj poedinca in narodov so se naslanjali teoretsko na temelj enakopravnosti, v resnici pa je bilo izvajanje teh zakonov sirovo nekulturno nasilstvo v vseh panogah državnih in kulturnih zavodov in naprav posebno pa v šolstvu. Zaradi pomanjkanja zunanje ugodnih razmer so morali zaostati najboljši talenti. Pokopane so bile za vedno kulturno produktivne moči. Kje je ostala svoboda vere, vesti, naziranja, izražanja mnenj? Vzdrževali so se javne šole z očitno nasprotujočimi si smerni, v istem razredu se je po uradno odobrenem, učnem načrtu poučevala protiznanost ali neveda poleg znanosti in vede. Dosledna je bila učna uprava samo v pogledu ponemčevanja. Laž in breznačelnost v kulturni vzgoji je rodila laž in nemoralnost v ljudstvu. Navdušeno so klicali avstrijski patriotje pred štirimi leti: »Živio vojna, cesar, Avstrija itd.«, hinavsko in škodaželjno so se smejali isti ljudje, isti vojaki, isti cesarski rodovini in isti Avstriji ob njih razpadu... Etična anarhija je najbolj žalostna posledica te vojne, in ta utegne postati za naš narod usodna, če se nevarnosti ne zavemo in če pravočasno ne uporabimo primernih sredstev za zdravo konsolidacijo moralnih temeljev med vsemi sloji našega ljudstva. Surovo samoljubje in slepo drvenje po trenutnih užitkih žene celo duševno zrele in gospodarsko močne narode v propast, kaj šele narod, ki je po krivdi drugih gospodarsko in prosvetno slabo organiziran in ki se danes nahaja v zibelki lastne državnosti... Sola naj izobrazuje, še bolj pa naj vzgaja. Stara mehanična smer brez poznavanja sodobnih vzgojnih potreb naj se umakne novim narodnim in socialnim zahtevam. Soglasje med teoretskim šolskim spoznavanjem in jako sestavljenim življenjem v udeleževanju je vbodoče prav posebna važna pedagoška dolžnost. — Čer kve so poklicane vzgajati ljudstvo v verskem čuvstvanju in etičnem nagnjenju brez potvarjanja in brez postranskih primesi in politiške navlake. Pomoč v vzgoji na široko odprtem polju je lahko za narod dragocena, toda metoda vzgoje se mora bistveno modernizirati, če hoče učinkovito vplivati in biti gibčen del v ustroju vzgoje narodnega organizma. Posvetno utemeljena kot družabna potreba demokratiške in socialno pravične države, posvetni smeri človeške duše lahko pristopna in pojmljiva, naj je razlaga o nujnosti